Juryoordeel Gerard Westhoff talendidaktiekprijs 2009[1]

In februari 2009, tijdens het afscheidssymposium van Gerard Westhoff, werd aangekondigd dat Levende Talen samen met het Expertisecentrum mvt de Gerard Westhoff talendidaktiekprijs had ingesteld. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan de beste scriptie op het gebied van vreemdetalendidactiek (in brede zin, inclusief de didactiek van literatuur en cultuur), geschreven door studenten aan Nederlandse lerarenopleidingen. Onder scriptie wordt verstaan een eindproduct (zoals een meesterproef, onderzoek, specialisatie) dat in het kader van een studie aan een lerarenopleiding bij een Nederlandse hogeschool of universiteit is ontwikkeld. Er zijn twee categorieën: scripties geschreven aan een eerstegraads of een tweedegraads lerarenopleiding. De prijs wordt om het jaar toegekend aan één van deze categorieën.

Studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen konden dit jaar de spits afbijten. De jury bestond uit Peter Bimmel (vakdidacticus Duits, ILO/UvA), Anita Buurman (vakdidactica Frans, Christelijke Hogeschool Windesheim) en Liz Dale (vakdidactica Engels, HvA). De jury heeft twee inzendingen ontvangen: het eindproduct voor de lerarenopleiding Duits van Susanne Mehlkopf, studente aan Hogeschool Inholland in Amstelveen en het eindproduct van Pieter van Duijvenbooden, student aan de lerarenopleiding IDEE (International Degree in English and Education) van de Hogeschool van Amsterdam.

Ik zal kort iets toelichten over het werk van beide studenten.

Eerstejaars studenten op veel MBO-opleidingen hebben sterk uiteenlopende kennis van het Duits. Dit probleem heeft Susanne onderzocht. Studenten in korte tijd veel grammatica en vocabulaire te laten leren, is de oplossing die meestal wordt gekozen om de studenten weer op hetzelfde niveau te krijgen. Volgens Susanne is het resultaat daarvan voor zowel student als voor de docent teleurstellend. Daardoor daalt de motivatie van de studenten voor het vak Duits. Ze heeft daarom in haar onderzoek een andere didactische aanpak uitgeprobeerd. Een aanpak gebaseerd op de theorie van het Mixed-ability teaching. Susanne heeft een lessenserie gemaakt en uitgeprobeerd. Daarbij heeft ze gedifferentieerd naar leerniveau, leerproces en leerprofiel van de student. Om zo meer aan te sluiten bij het niveau van de student, waardoor de studenten gemotiveerd en actief blijven voor het vak Duits.

En dan Pieter. Pieter onderzocht een probleem dat hij zelf ondervond tijdens zijn stage op het VWO tijdens een lessenserie over het schrijven van een Engels essay. Het viel hem op dat niet alle leerlingen even actief waren. En hij merkte

[1] Tekst uitgesproken ter gelegenheid van de prijsuitreiking op de Landelijke Studiedag van Levende Talen (6 november 2009).

op dat niet iedereen evenveel opstak van zijn lessen. Door beter aan te sluiten bij de verschillende leerstijlen en de socio-culturele achtergrond van mijn leerlingen laat ik mijn leerlingen actiever meedoen tijdens de les en is hun leerrendement groter. Dat was Pieters veronderstelling. Hij bestudeerde literatuur over leerstijlen en socio-culturele achtergronden van leerlingen en paste zijn lessenserie aan. En liet de leerlingen nogmaals een essay schrijven.

Dan nu het oordeel van de jury over het werk van Susanne en Pieter.

De jury prijst de inzendingen van Susanne en Pieter omdat ze allebei gericht zijn op een actueel vakdidactisch vraagstuk. Een probleem dat door veel moderne vreemde talendocenten herkend zal worden. Hoe kan ik aansluiten bij de verschillen tussen leerlingen? Hun eindproducten kunnen daarmee ook een vraag voor andere docenten beantwoorden.
Uit de onderzoeken van Susanne en Pieter komt duidelijk naar voren dat zij allebei de leerlingen in hun onderwijspraktijk centraal stellen. Dit heeft de jury zeer verheugd. De keuze van de leerstof en de manier waarop deze wordt aangeboden wordt in beide onderzoeken afgestemd op de leerling.

De jury heeft gezien dat beide studenten een vakdidactisch knelpunt in hun lespraktijk kunnen herkennen en met het gebruik van vakdidactische literatuur zoeken naar een oplossing voor dit probleem. Zij zijn dus in staat de theorie van de vakdidactiek en de praktijk bij elkaar te brengen.

De jury is ook onder de indruk van het feit dat beide scripties geschreven zijn in de tweede taal van de student. Zij laten allebei zien dat zij in staat zijn om in een tweede taal op een hoog niveau te schrijven.

De jury heeft echter ook een kritische noot. De onderzoeksmatige kant van beide eindproducten laat nog wel te wensen over. In beide werkstukken hadden de onderzoeksvragen specifieker gesteld en de variabelen nauwkeuriger gedefinieerd moeten worden. Op basis daarvan had dan de keuze van de gebruikte onderzoeksinstrumenten beter verantwoord kunnen worden. Een klein, afgebakend onderzoek zou de overtuigingskracht van beide werkstukken zeker ten goede gekomen zijn.

Dit neemt niet weg dat beide studenten een actueel vraagstuk hebben gekozen. Ze hebben van hun onderzoek geleerd hoe zij de leerling actiever bij de les kunnen houden. Door hun onderwijs minder leerstof- en juist méér leerlinggericht te maken.

Dat startbekwame docenten bereid zijn om kritisch naar hun eigen praktijk te kijken, en hun visie willen onderbouwen met literatuur vindt de jury een aanmoedigend teken voor de kwaliteit van toekomstige tweedegraads leraren.

Om die redenen heeft de jury heeft besloten beide studenten een aanmoedigingsprijs van 250 euro uit te reiken.